

Sivistyslautakunnan vastaus tarkastuslautakunnan Arviointikertomuksessa 2025 esitettyihin kysymyksiin ja havaintoihin

Sivistyslautakunta 20.08.2026 § 56
55/00.01.03/2026

Valmistelija

sivistysjohtaja Antti Jokikokko, p. 044 740 1301

Valtuusto on hyväksynyt vuoden 2025 arviointikertomuksen kokouksessaan 15.6.2026 § 17. Lautakuntien tulee käsitellä arviointikertomuksessa esitetyt havainnot, kysymykset ja suositukset sekä antaa niistä vastauksensa kunnanhallitukselle 25.9.2026 mennessä. Kunnanhallituksen käsittelyn jälkeen vastaukset tulee toimittaa tiedoksi valtuustolle ja tarkastuslautakunnalle.

Arviointikertomuksessa on esitetty sivistyspalveluihin kohdistuvia kysymyksiä/havaintoja sekä koko kuntaa koskevia kysymyksiä, joilla on liittymäpinta sivistyspalveluihin. Päättösehdotuksessa arviointikertomuksessa olevat kysymykset on esitetty paksunnetulla fontilla.

Päätöksen vaikutusten ennakkoarviointi: kyseessä on menneen toiminnan arviointi ja siitä ei ole tarpeen tehdä vaikutusten ennakkoarviointia.

Päättösehdotus

Sivistyslautakunta esittää kunnanhallitukselle, että tarkastuslautakunnalle ja valtuustolle annetaan seuraavat vastaukset arviointikertomuksen kysymyksiin ja havaintoihin:

Strategisten tavoitteiden toteutuminen

Kysymys: Tavoitteessa 2.3. on tavoitetasona "Koulukiusaamiseen puuttumisen tehostaminen ja kiusaamisen ennaltaehkäisy". Tarkastuslautakunta kiinnitti huomiota, että mitattavaa tavoitetta ei ole asetettu. Onko tavoite ollut jonain aikaisempana vuonna vai onko tavoite tulossa suunnitelmavuosille? Kyse on valtuustotason tärkeästä tavoitteesta, joka koskettaa laajalti kuntalaisen hyvinvointia.

Strategiset tavoitteet perustuvat kuntastrategiaan 2022–2025. Vuosittaisessa talousarviossa ei esitetä toimenpiteitä ja tavoitetasoja, joka vuosi kaikille tavoitteille. Strategisissa tavoitteissa ollut koulukiusaamista koskeva tavoite on ollut sivistyspalveluissa talousarviotavoitteena vuosina 2023 ja 2024.

Sivistyspalvelut

Kysymys: Miten sivistyspalveluiden laatu ja vaikuttavuus näkyvät kuntalaisten hyvinvoinnissa?

Siilinjärvellä laadukkaat kasvatus- ja opetuspalvelut sekä vapaa-ajan toiminnot tukevat kuntalaisten arkea turvaamalla oppivelvollisten oppimisen, edistämällä sosiaalista toimintakykyä ja rakentamalla yhteisöllisyyttä sekä tarjoamalla kuntalaisille mahdollisuuden mielekkääseen vapaa-aikaan. Palveluiden vaikuttavuus näkyy arjessa konkreettisesti useilla eri tavoilla:

Varhainen tuki ja osallisuus: Lapsille ja perheille suunnattu varhaiskasvatuksen palvelu- ja perheohjaus auttaa perheitä arjen haasteissa. Nuorten osallisuutta vahvistetaan muun muassa Lapsiparlamentin ja koulujen osallisuusmallien kautta. Koulujen yhteisöllisen opiskeluhuollon keskeinen tehtävä on luoda mahdollisuuksia osallisuuteen kouluissa.

Elämänlaatu ja elinvoima: Paikalliset kulttuuri- ja liikuntapalvelut ehkäisevät syrjäytymistä, lisäävät kuntalaisten yhteisöllisyyttä ja luovat Siilinjärvestä viihtyisän paikan asua. Siilinjärvellä on käytössä valtakunnallinen Kaikukortti, mikä mahdollistaa taloudellisesti tiukassa tilanteessa olevien, yli 16-vuotiaiden mahdollisuuden saada maksuttomia pääsylippuja mm. konsertteihin, museoihin, liikuntatapahtumiin ja kansalaisopistojen kursseille. Kuntalaiset näkevät kansalaisopiston tarjonnan kiinnostavana, koska opiskelijamäärä näyttää kasvavan vuosi vuodelta ja joka vuosi opisto saa satoja täysin uusia opiskelijoita.

Sivistyspalvelut ovat yhteisiä hyvän arjen palveluita, joita myös tuotetaan yhteistyössä esimerkiksi järjestöjen ja hyvinvointialueen kanssa. Parhaimmillaan hyvin hoidetut sivistyspalvelut nostavat kunnan imagoa sekä houkuttelevat lisää asukkaita ja yhteisöjä kuntaan.

Kysymys: Mitä jatkotoimenpiteitä oppilashyvinvointi ja -terveyskyselyt aiheuttavat (esim. ”Mitä sinulle kuuluu?” -kysely).

Opetuspalveluissa toteutetaan säännöllisesti useita erilaisia kyselyjä tai tutkimuksia, joilla mitataan oppilaiden hyvinvointia ja terveyttä (esimerkiksi valtakunnallinen kouluterveyskysely, Move-mittaukset, alueelliset hyvinvointikyselyt, paikalliset hyvinvointikyselyt Mitä sinulle kuuluu?-kysely ja opetuspalveluiden itsearviointikyselyt). Kyselyjen pohjalta toteutettavat jatkotoimenpiteet vaihtelevat kyselyittäin.

Merkittävimmän tietopohjan opetuspalveluiden kehittämiseen muodostavat valtakunnalliset kyselyt ja mittaukset, koska ne ovat validoituja tutkimuksia ja tarjoavat vertailuaineistoa eri vuosien välillä ja eri kuntien välillä. Näistä tutkimuksista on myös saatavissa koulukohtaiset tulokset. Nämä tutkimukset käsitellään kunnassa useilla eri tasoilla: sivistyslautakunta, hyvinvointijaos, kunnallinen opiskeluhoollon ohjausryhmä, kunnan Hytetyöryhmä ja johtoryhmä, rehtorikokous, koulukohtaiset opiskeluhoolloryhmät, koulujen opettajakunta ja oppilaskunta. Kullakin tasolla muodostetaan tarvittaessa kehittämiskohteita. Merkittävintä kehittämistyötä tehdään kuntakohtaisen opiskeluhoollon ohjausryhmän ja koulukohtaisten opiskeluhoolloryhmien toimesta, jotka laativat tutkimusten perusteella koulukohtaisia ja kuntakohtaisia kehittämistoimenpiteitä. Lisäksi tutkimuksia hyödynnetään kunnan laajan hyvinvointikertomuksen valmistelussa ja hyvinvointikertomuksen lapsia ja nuoria koskevat tavoitteet ja toimenpiteet pohjautuvat suurelta osin näihin tutkimuksiin.

Mitä sinulle kuuluu?-kyselyä on hyödynnetty mm. nuorisotoimen palvelutarjonnan suunnittelussa.

Kysymys: Onko kirjastoauton poistamista/uuden hankintaa valmisteltu tai selvitelty vuoden 2025 aikana?

Tältä osin sivistyslautakunta viittaa kuntalaisadressiin (Adressi kirjastoauton säilyttämisen puolesta) antamaansa vastaukseen 28.10.2025 § 82, jonka mukaan:

”Sivistyslautakunnan vuoden 2026 talousarvioesitys ei sisällä muutoksia kirjastoautotoimintaan, vaan auton toiminta jatkuu kuten tähänkin asti. Siilinjärven kirjastoauto on kohtuullisen iäkäs, auton ikä on yli 20 vuotta. Näin ollen on oletettavaa, että kirjastoauto alkaa olla elinkaarensa loppupäässä. Sivistyslautakunnan tekemä talousarvioesitys ei sisällä määrärahaa uuden auton hankkimiseen. Sivistyslautakunta palaa asiaan, jos kirjastoauto menee niin huonoon kuntoon, että sillä ei ole mahdollista tuottaa kirjastopalvelua.”

Kysymys: Millaisin kehittämistoimenpitein reagoidaan varhaiskasvatuksen yksityisen päivähoidon tarkastusraportteihin?

Kunnan suorittama yksityisen varhaiskasvatuksen valvonta toteutetaan varhaiskasvatuslain mukaisesti. Kunnan lisäksi yksityistä varhaiskasvatusta valvoo Lupa- ja valvontavirasto. Valvontaa toteutetaan ensisijaisesti antamalla yksityisen varhaiskasvatuksen järjestäjille ja tuottajille tarpeellista ohjausta ja neuvontaa, joiden tavoitteena on säädösten mukainen, laadukas varhaiskasvatus. Ennakollisella ja suunnitelmallisella ohjauskäynnillä pystytään vaikuttamaan toimintaan ja säädösten noudattamiseen myönteisesti.

Varhaiskasvatuslain mukaan valvontaviranomaisen havaitessa epäkohtia ensisijaisena ohjauskeinona on huomion kiinnittäminen tai huomautus (varhaiskasvatuslaki § 57). Määräyksen valvontaviranomainen voi antaa vain varhaiskasvatuslain 58 §:n mukaisissa tilanteissa (esimerkiksi asiakasturvallisuuden vaarantuminen).

Siilinjärvellä yksityisen varhaiskasvatuksen valvontaa suorittavat varhaiskasvatusjohtaja ja varhaiskasvatuksen palveluohjaaja. Kaikkiin yksityisen varhaiskasvatuksen toimipisteisiin tehdään vähintään yksi tarkastuskäynti vuodessa. Tarkastuskäynnistä laaditaan tarkastusraportti. Mikäli tarkastusraportissa on esitetty kehittämistoimenpiteitä, niin vuoden aikana toteutetaan myös toinen valvontakäynti, jonka yhteydessä todetaan, miten kehittämistoimenpiteitä on ko. yksikössä edistetty. Tarkastusraportit saatetaan tiedoksi sivistyslautakunnalle.

Yleisesti ottaen voidaan todeta, että yksityisen varhaiskasvatuksen laatu on Siilinjärvellä hyvällä tasolla. Suurin haaste on sama, kuin kunnallisessa varhaiskasvatuksessa – koulutettua ja kelpoista henkilökuntaa on haastava saada. Tämä sama haaste koskee koko maata.

Investoinnit

Tavoitetta 3.3. koskien, onko esteettömyyttä parantavia muutoksia tehty jo olemassa oleviin kohteisiin? Onko esteettömyyttä parantavia, lakisääteiset vaatimukset ylittäviä toimenpiteitä toteutettu?

Talousarviossa asetetun tavoitetaso mukaan ko. tavoite huomioidaan ennen kaikkea uudisrakentamisessa (koulurakentaminen ja liikuntapaikkarakentaminen). Esteettömyys on ollut yksi keskeinen tavoite Siilinjärvellä toteutetussa koulurakentamisessa (Ahmon koulukeskus, Siilinlahden ja Suininlahden koulut). Esteettömyys on otettu huomioon niin koulujen sisätiloissa, kuin ulkoalueilla.

Vuoden 2025 aikana ei ole toteutettu uusia esteettömiä liikuntapaikkoja. Aikaisempina vuosina on toteutettu mm. Tarinaharjun esteetön luontopolku ja ulkoilureitti. Lisäksi Ahmon urheilualueen peruskorjauksessa ja Simpan kuntoilukatoksen rakentamisessa on huomioitu esteettömyys.

Yleisiä kysymyksiä

Miten kerätty asiakaspalautteet näkyvät kunnan toiminnan kehittämisessä?

Sivistyspalveluissa hyödynnetään laajasti kuntalaisilta tulevaa palautetta. Esimerkkejä kuntalaispalautteen hyödyntämisestä:

- osa kirjaston kirja- ja välinehankinnoista pohjautuvat asiakaspalautteeseen
- kansalaisopiston saaman palautteen pohjalta kehitetään kurssivalikoimaa
- nuorisotoimi järjestää resurssien puitteissa asiakaspalautteen mukaista toimintaa, asiakaspalautetta kerätään nuorisotoimen talutyössä, koulu- ja oppilaitosnuorisotyössä että etsivässä nuorisotyössä
- sivistyslautakunta hyödyntää koulujen työajoista päätettäessä huoltajille tehtävää kyselyä
- opetuspalveluiden arviointikyselyn perusteella koulut muodostavat vuosittaisia kehittämiskohteita, vastaavaa käytäntöä noudatetaan varhaiskasvatuspalveluissa päiväkotien osalta.

Kuinka tekoälyn käyttö olisi hyödynnettävissä kunnan eri toimintaprosesseissa

Sivistyspalveluissa tekoälyn käyttäminen ei yleensä näy suoraan asiakasrajapinnassa, vaikka sitä olisi hyödynnetty esimerkiksi toiminnan suunnittelussa. Nähdäksemme näin on myös tulevaisuudessa. Lapsia hoitaa edelleenkin päiväkodeissa ihminen ja oppilaita opettaa kouluissa opettaja. Sen sijaan esimerkiksi opetuksen suunnittelussa ja varhaiskasvatuksen toiminnan suunnittelussa voidaan hyödyntää tekoälyä.

Edellä mainittujen toimintojen lisäksi tekoälyä voidaan hyödyntää sivistyspalveluissa mm. tiedottamisessa ja erilaisten asiakirjojen laatimisessa – tämänkin vastauksen laatimisessa on ollut tekoäly apuna!

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin